

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних комунікацій та політичного аналізу

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

КОНФЛІКТОЛОГІЯ ТА ТЕОРІЯ ПЕРЕГОВОРІВ

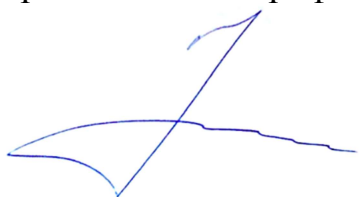
Підготовки	бакалаврів
Галузі знань	29 «Міжнародні відносини»
Спеціальності	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Освітньо-професійної програми	Міжнародна інформація та суспільні комунікації

Силабус освітнього компонента «Конфліктологія та теорія переговорів» підготовки бакалаврів, галузі знань 029 Міжнародні відносини, спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії, за освітньо-професійною програмою Міжнародна інформація та суспільні комунікації.

Розробник: Моренчук Андрій Анатолійович, кандидат історичних наук, доцент.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

С. В. Федонюк

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри міжнародних комунікацій та політичного аналізу, протокол № 1 від 01 вересня 2023 р.

В. о. завідувача кафедри:

Вознюк Є.В.

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	галузь знань: 029 Міжнародні відносини спеціальність: 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» освітній ступінь: бакалавр	Нормативна
Кількість годин / кредитів: 120/4		Рік навчання: 1
		Семестр: 1
		Лекції: 26 год.
		Практичні (семінарські): 30 год.
		Самостійна робота: 56 год.
ІНДЗ: немає		Консультації: 8 год.
	Форма контролю: екзамен	
Мова навчання	<i>українська</i>	

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Прізвище, ім'я та по батькові: *Моренчук Андрій Анатолійович*

Науковий ступінь: *кандидат історичних наук*

Вчене звання: *доцент*

Посада: *доцент кафедри міжнародних комунікацій та політичного аналізу.*

Контактна інформація: +83 050 730 22 36 e-mail: Morenchuk.Andriy@vnu.edu.ua

Дні занять: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація.

Силабус освітнього компонента «Конфліктологія та теорія переговорів» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародна інформація та суспільні комунікації» підготовки бакалаврів спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії.

2. **Пререквізити і постреквізити:** Теорія міжнародних відносин, Міжнародні відносини та світова політика, Зовнішня політика України та національні інтереси, Стратегії миру та міжнародної безпеки.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Метою викладання освітнього компонента «Конфліктологія та теорія переговорів» є оволодіння здобувачами системою знань щодо конфлікту та конфліктної взаємодії, вироблення вмій діагностувати, прогнозувати і контролювати конфліктну ситуацію, оволодіння практичними навичками врегулювання конфліктів різних рівнів та подолання їх деструктивних наслідків, ознайомлення з основними технологіями переговорного процесу.

Основні *завдання* освітнього компонента «Конфліктологія та теорія переговорів»:

- з'ясування сутності та функцій конфлікту;
- розкриття основних історичних етапів дослідження і оцінки конфліктів;
- висвітлення ключових теоретичних підходів щодо вивчення конфліктів;
- з'ясування структури і динаміки конфлікту;
- аналіз причин та засобів розв'язання конфліктів;
- дослідження основних станів управління конфліктом;
- застосування ефективних структурних методів та стилів вирішення конфліктів відповідно до конкретної ситуації;
- аналіз переговорів як способу вирішення конфліктів та розкриття сутності посередництва у переговорному процесі.

4. Результати навчання (компетентності).

Процес вивчення ОК спрямований на формування елементів наступних *загальних (ЗК), спеціальних (фахових) (СК) компетентностей:*

ЗК 1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України;

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя.

ЗК 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 9. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 13. Здатність бути критичним і самокритичним.

СК 1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

СК 2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК 3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

СК 4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.

СК 8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.

СК 10. Здатність аналізувати структуру та динаміку міжнародних суспільних комунікацій, виявляти їх вплив на міжнародну систему, державні та суспільні інститути.

СК 12. Здатність до здійснення комунікації та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами).

СК 13. Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини

Кінцеві програмні **результати навчання (РН)**, формуванню яких сприяє освітній компонент «Конфліктологія та теорія переговорів»:

РН 1. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

РН 2. Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів.

РН 3. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародними акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.

PH 4. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.

PH 5. Знати природу та механізми міжнародних комунікацій.

PH 6. Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.

PH 7. Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси.

PH 8. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.

PH 9. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

PH 10. Вільно спілкуватися державною та іноземними мовами на професійному рівні, необхідному для ведення професійної дискусії, підготовки аналітичних та дослідницьких документів.

PH 11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні звіти.

PH 13. Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньої політичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору.

PH 14. Використовувати сучасні цифрові технології, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи для розв'язання складних спеціалізованих задач у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

PH 15. Розуміти та застосовувати для розв'язання складних спеціалізованих задач міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо.

PH 16. Розуміти та відстоювати національні інтереси України у міжнародній діяльності.

PH 17. Мати навички самостійного визначення освітніх цілей та навчання, пошуку необхідних для їх досягнення освітніх ресурсів.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Семін.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Загальна теорія конфлікту						
Конфліктологія як наука	5	2		3		ДС
Історія розвитку конфліктологічної думки в Стародавні часи	5		2	3		ДС
Історія розвитку конфліктологічної думки від середньовіччя до сучасності	5		2	3		ДС
Сучасні теорії конфлікту	7		4	3		ДС
Проблеми типологізації конфліктів.	7	2	2	3		ДС
Структура та фази конфліктів	7	2	2	3		ДС
Проблема регулювання та розв'язання конфліктів	8	2	2	3	1	ДС
Конфліктна поведінка	9	2	2	4	1	ДС
Експертиза та управління конфліктом	7		2	4	1	ДС
Методи дослідження конфліктів	11	4	2	4	1	ТР
Масові конфлікти в сучасному суспільстві. Політичні конфлікти	8	2	2	3	1	ДС
Міжнародні конфлікти	8	2	2	3	1	ДС
Разом за модулем 1	87	18	24	39	6	МКР / 20
Змістовий модуль 2. Основи переговорного процесу						
Основи переговорного процесу	9	2	2	5		ДС
Стратегія та тактика переговорів	7		2	4	1	ДС, РМГ
Фасилітація та медіація в конфлікті та переговорному процесі	8	2	2	4		ДС
Національні особливості ведення переговорів	9	4		4	1	ДС
Разом за модулем 2	33	8	6	17	2	МКР / 10
Всього годин:	120	26	30	56	8	

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

№ з/п	Завдання для самостійної роботи студентів	Кількість годин
1	Підготовка до семінарських занять	20
2	Опрацювання певних питань, які виносяться на самостійне вивчення з кожної із тем семінарських занять	12
3	Опрацювання додаткової літератури, джерел	12
4	Опрацювання лекційних матеріалів	12
	Разом	56

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо здобувача: здобувач повинен відвідувати лекції та практичні заняття. Пропущені без поважних причин заняття потрібно відпрацювати: підготувати конспект лекції, виконати індивідуальну роботу, пройти опитування по темі.

Політика щодо академічної доброчесності: усі завдання здобувач повинен виконувати самостійно, нульова терпимість до списування.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: у випадку пропуску лекції без поважної причини здобувач готує конспект до наступного заняття. До закінчення вивчення модуля здобувач повинен відпрацювати усі практичні заняття.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Формою підсумкового семестрового контролю є екзамен.

Якщо протягом семестру здобувач набрав 75 і більше балів, він може отримати екзамен, не складаючи його.

У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити свій результат здобувач може добрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, здати одну із тем або перездати якусь тему, написавши підсумковий тест тощо).

Перелік екзаменаційних питань

1. Погляди на війни і конфлікти в Стародавній Індії.
2. Погляди на війни і конфлікти в Стародавньому Китаї.
3. Погляди на війни і конфлікти в Стародавній Греції.
4. Погляди на війни і конфлікти в Стародавньому Римі.
5. Ставлення до конфліктів і насильства у буддизмі.
6. Ставлення до конфліктів і насильства в іудаїзмі.
7. Ставлення до конфліктів і насильства у християнстві.
8. Ставлення до конфліктів і насильства у Іслам.
9. Ставлення до конфліктів і насильства в середньовічній Європі.
10. Рекомендації для правителів Н. Мак'явеллі.
11. Погляди на конфлікти і війни гуманістів (Е. Роттердамський, Т. Мор).
12. Внесок Г. Гроція у правове регулювання міжнародних конфліктів і війн.
13. Погляди на конфлікти Ф. Бекона.
14. Погляди на війни і конфлікти Т. Гоббса.
15. Французькі просвітителі про війни і конфлікти.
16. Представники німецької класичної філософії про війни і конфлікти (Е. Кант, Ф. Гегель).
17. Вчення Ч. Дарвіна та розвиток його ідей в працях Г. Спенсера, В. Самнера, Л. Гумпловича, Ф. Ратцеля.
18. Соціологія конфлікту у працях Г. Зіммеля.
19. Погляди на війни і конфлікти у працях К. Маркса.
20. Погляди на війни і конфлікти у працях М. Вебера.
21. Соціологія конфлікту у працях Е. Дюркгайма, Т. Парсонса, Н. Смелзера.

22. Психологія конфлікту у працях З. Фрейда.
23. Психологія конфлікту у працях Е. Берна, К. Хорні, К. Левіна, Н. Міллера, Л. Фестингера.
24. Погляди на конфлікти Л. Козера.
25. «Конфліктна модель суспільства» Р. Дарендорфа.
26. Теорія базисних людських потреб як основи вирішення конфліктів Дж. Бертона.
27. Спроба розробити універсальне вчення про конфлікти К. Боудінгом.
28. Роль конфліктів у теорії Дж. Рекса.
29. Погляди на конфлікти А. Турена.
30. Проблема регулювання конфліктів у працях М. Дойча.
31. Конфлікти цивілізацій у теорії С. Гантінгтона. Місце України в теорії С. Гантінгтона.
32. Підходи щодо визначення конфлікту.
33. Типологія конфліктів.
34. Структура конфлікту.
35. Межі та масштаб конфлікту.
36. Динаміка конфлікту. Фази конфлікту та їх особливості.
37. Теорії механізмів виникнення конфліктів.
38. Причини та наслідки конфліктів.
39. Стили поведінки у конфліктній ситуації.
40. Основні стратегії конфліктної поведінки.
41. Тактики поведінки в конфлікті.
41. Суб'єктивно-психологічні риси і типи конфліктантів.
42. Аналіз та експертиза конфлікту.
43. Дослідження та прогнозування ескалації конфлікту.
44. Інформаційна підтримка державних рішень у кризових ситуаціях.
45. Управління конфліктною ситуацією.
46. Попередження конфліктів.
47. Методи і технології розв'язання конфліктів.
48. Масові конфлікти в сучасному суспільстві. Політичні конфлікти.
49. Міжнародні конфлікти
50. Переговори та їх особливості при конфлікті. Функції переговорів.
51. Види та моделі переговорів.
52. Умови, необхідні для переговорів. Підготовка переговорів та їх проведення.
53. Стратегії ведення переговорів.
54. Основні тактичні прийоми ведення переговорів.
55. Поняття і техніка фасилітації.
56. Сутність і специфіка посередництва (медіації).
57. Принципи та процедура медіації. Стадії посередництва.
58. Стили та моделі діяльності медіатора.
59. Стратегія посередницької діяльності.
60. Національні особливості ведення переговорів.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90 – 100	Відмінно	A	відмінне виконання
82 – 89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75 – 81	Добре	C	загалом хороша робота
67 -74	Задовільно	D	непогано
60 - 66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1 – 59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Бондар В. Сучасні теорії конфлікту. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Політологія, Соціологія, Філософі. Випуск 15. 2010. С. 220–224.

2. Герасіна Д. М., Требін М. П., Воднік В. Д. Конфліктологія. Навч. посіб. Харків : Право, 2012. 128 с.

3. Гірник А. М. Основи конфліктології. Київ : Києво-Могилянська академія, 2010. 222 с.

4. Мальський М., Мацях М. Теорія міжнародних відносин. Київ : Знання, 2007. С. 399.

5. Нагаєв В. М. Конфліктологія. Курс лекцій (модульний варіант). Київ : Центр учбової літератури, 2004. 198 с.

6. Тихомирова Є. Б. Конфліктологія та теорія переговорів : підручник для студ. вищих навч. закл. Суми : Університетська книга, 2008. 240 с.

7. Тихомирова Є. Б., Постолювський С. Р. Конфліктологія та теорія переговорів. Рівне : Перспектива, 2007. 389 с.

8. Трофименко А. В., Константинова Ю. В. Конфліктологія та теорія переговорів : навчальний посібник. Маріуполь : МДУ, 2020. 375 с.

9. Цюрупа М. В. Основи конфліктології та теорії переговорів : Навчальний посібник. Київ : Кондор. 2004. 172 с.

10. Яхно Т. П., Куревіна І. О. Конфліктологія та теорія переговорів. Нав. посіб. Київ : Центр учбової літератури. 2012. 168 с.

11. Gevork Ter-Gabrielian. «Strategies in «Ethnic» Conflict». URL: <http://www.cwis.org/fwj/41/ethnic.html>.

12. Introduction to political psychology / Martha Cottam, Beth Dietz-Uhler, Elena Mastors, Thomas Preston. London : Lawrence Erlbaum Associates, Publishers, 2004. 344 p.

13. Oxford handbook of political psychology / David O. Sears, Leonie Huddy, Robert Jervis. Oxford : University Press. 2003. 823 p.